

Középpontban a helyzetértékelés és a megújulás a Magyar Könyvtárosok Egyesületében

Az idei év első felében újult meg a Magyar Könyvtárosok Egyesületének (MKE) elnöksége.

Az új elnökkel, **Gerencsér Judittal** beszélgettünk a szervezet rövid és hosszú távú céljairól, illetve korunk könyvtárainak és könyvtárosainak fontos feladatairól.

Tavasz óta vezeti a Magyar Könyvtárosok Egyesületét. Milyen úton indult el a szervezet azóta? Milyenek ítéli az idei évet?

Őszintén mondhatom, hogy a 2023-as év a változások éve egyesületünk életében, és minden tőlünk telhetőt meg fogunk tenni, hogy ez a kijelentés a teljes ciklusra igaz legyen. Hálás vagyok új főtítkárukért, Istók Annaért és az új elnökségért. Egy olyan szakmai, szakértői csapattal dolgozhatom, amelynek tagjai mindannyian kiválóak a saját szakterületükön, elhivatottak és tenni szeretnének a szakmánk és az MKE jelenéért és jövőjéért. Az elnökségi programom, illetve Istók Anna programja is tisztán és világosan bemutatta, hogy nagy változásokat szeretnénk elérni és megvalósítani az MKE-ben. Az elmúlt félévben elindultunk a céljaink megvalósításában, egy meghatározott és jól felépített munkaterv és stratégia mentén szeretnénk haladni, természetesen alkalmazkodva a felmerülő és ad hoc jelleggel megjelenő kérdésekhez és feladatokhoz is. Néhány példát emelnék ki, hogy milyen területeken kezdtük meg a szakmai munkánkat: végrehajtottuk a szakmai munkabizottságok reformját, dolgozunk egyesületünk még jobb működési és pénzügyi stabilitásán, az elérhető pályázato-

kon való részvételen. Folyamatban van szervezetünk marketing- és kommunikációs stratégiájának és tevékenységének megújítása, illetve egy tagsági ösztönző program kidolgozása. Dolgozunk az MKE éves rendezvényének megújításán, továbbá kérdőíves igényfelmérést és helyzetértékelést indítottunk szervezetünk könyvtárszakmai és érdekvédelmi munkájával kapcsolatban. Szeretnénk látni a tagság, a szakmai közösségünk véleményét tevékenységünkről, az MKE könyvtárszakmai és érdekvédelmi munkájával kapcsolatban és a szakmánkról. Ezzel feltérképezzük, hogy milyen területen van szükség fejlesztésre, milyen prioritásokat javasolnak a kollégák és a tagtársak a 21. század kihívásai tükrében egyesületünk jelene és jövője szempontjából. A felmérés eredményeit jövő év elején összegezzük és publikáljuk majd.

Melyek azok a lépések, amelyeket a szervezetnek a következő időszakban el kell végeznie, illetve mik most a legfontosabb teendők?

Az előbb felsorolt tevékenységi területek mind kiemelték és nagyon fontosak. Az elnökségen belül igyekszünk munkamegosztásban dolgozni és konkrét munkatervek alapján a következő év és a teljes ciklus feladatait meghatározni és megvalósítani. A jelenlegi kiemelt elnökségi célterületekre a programok és munkatervek alapján két szempontból válaszolnék. Az egyik az MKE-n belüli teendők. Szeretnénk modernizálni a szakmai rendezvényeinket, különös tekintettel a Vándorgyűlést. Fontos célunk rövid távon, hogy a szervezetünk napi működését a 21. század elvárásaihoz igazítsuk. Dolgozunk az egyesületi tagság előny- és ösztönző rendszerének kidolgozásán, egy elektronikus tagnyilvántartó rendszer kialakításán. Lényeges az egyesület kommunikációjának fejlesztése, új arculatának tervezése és a márkaépítés. A másik szempont az MKE-n kívüli fontos teendők, mint például a szakmai együttműködések erősítése és fejlesztése minden szinten, illetve a könyvtárosok társadalmi presztízsének emelése, az ehhez kapcsolódó kampányok megvalósítása.

Ha most lenne lehetősége egy kampányt indítani a könyvtárosszakma társadalmi presztízsének erősítésére, mire helyezné a hangsúlyt a kampányban?

Az MKE kommunikációs stratégiájának kiemelt célja, hogy keretet adjon a civil szervezet tagjainak, szervezeteinek, partnereinek, illetve szakmánk érdekképviselői számára a hatékony kommunikációs és marketingtevékenységhez. A külső kommunikációs tevékenységünk kiemelt célja a szakmánk, a könyvtáros hivatás ismertségének és elismertségének növelése, a könyvtáros hivatás társadalmi presztízsének emelése. Szeretnénk, ha a köztudatban markánsan felismerhető, hiteles és még pozitívabb arculatot tudnánk mutatni magunkról és a szakmánkról. Első lépésként ehhez a komoly és kiemelt jelentőségű munkához létrehoztuk a Marketing, kommunikáció és könyvtárosimázs munkabizottságot, amelynek vezetője Istók Anna. A munkabizottság kiváló szakértőkkel és szakemberekkel el is kezdte a munkát. Rengeteg új ötlettel, tervvel a tarsolyunkban szeretnénk a könyvtárosszakma társadalmi presztízsét növelni és erősíteni. Számos pályázatot adtunk be ebben az évben a fenti célok megvalósítása érdekében, jelenleg várjuk az eredményeket.

Hogy látja, milyen kihívásokkal szembesül napjainkban egy könyvtár és egy könyvtáros?

Az elmúlt évtizedben a könyvtárak és információs intézmények szakmai és jogi környezete, szolgáltatásai, napi szakmai kihívásai nagyon sokat változtak. A gyűjteményeket egyre nagyobb százalékban digitalizálják, archiválják és úgy is szolgáltatják, illetve a külső hatásokra és friss trendekre reagálva új szerepköröket, szolgáltatásokat indítanak és valósítanak

meg. A könyvtárak ma már olyan közösségi terek, amelyek tanulásnak, kutatásnak, szabadidős tevékenységnek, fórumoknak, alkotótevékenységnek adnak teret, időt és lehetőséget. Az intézmények segítői a klímaváltozás elleni küzdelemnek, támogatják a fenntarthatósági kezdeményezéseket és minden lehetséges módon a felhasználót tekintik a könyvtári univerzum középpontjának. A változások menedzselése minden könyvtár, illetve információs intézmény számára igazi

kihívás. A változó társadalmi, gazdasági, technológiai környezet, az információs társadalom és a globalizáció új elvárásokat támaszt a könyvtárosokkal és az információs szakemberekkel szemben. Ezekkel napi szinten tisztában kell lennünk, alkalmazkodnunk kell, és meg kell felelnünk az új elvárásoknak. A 21. századi változásokat is figyelembe véve teljes mértékben hiszek a könyvtárak közösségi építő, megtartó erejében, tanulás- és oktatástámogató szerepében, a könyvtárak integráló szerepében, amely lehetőséget biztosít mindenki számára a hiteles és megbízható információhoz való hozzáféréshez a lehető legteljesebb mértékben. Ebben az új, kihívásokkal és lehetőségekkel teli világban kezdtük meg idén a megválasztott új elnökség tagjaival a közös szakmai munkát. Minden tőlünk telhető megteszünk a hazai könyvtári rendszer könyvtáraiért és könyvtárosaiért, illetve az MKE tagjaiért, mert ez a legfontosabb feladatunk.

Itthonról kitekintve, nemzetközi szinten hol helyezné el a hazai könyvtárügy mostani helyzetét? Milyen lehetőségeket lát a fejlődésre?

Azt gondolom, a hazai könyvtárügy nemzetközi megítélése nagyon pozitív, a világban járva ezt tapasztalom. Szerencsére több nemzetközi szakmai szervezetben végeznek kiemelt szakmai tevékenységet magyar szakemberek, akikre nagyon

„Rengeteg új ötlettel, tervvel a tarsolyunkban szeretnénk a könyvtárosszakma társadalmi presztízsét növelni és erősíteni”

büszkék vagyunk. Azonban azt kiemelten fontosnak tartom, hogy ezek a külföldi kötődésű lehetőségek és a megszerzett tudás haza is érkezzen tudástranzfer és jogyorkorlat-átadás formájában. Ez soha nem lehet öncélú, hanem a közönség érdekét kell, hogy szolgálja. A jelenlegi külföldi jogyorkorlatok közül például a hallgatók és pályakezdő kollégák kiemelt támogatása, mento-

rálása és segítése egy kiváló példa, amit szeretnénk minél szélesebb körben alkalmazni. A jövőben az MKE szeretné bővíteni a tagok számára a nemzetközi szakmai lehetőségeket, pályázatok tárát. Ezen dolgozunk most gőzerővel, hogy a tagok számára minél több fejlődési, tapasztalatszerzési és kapcsolatépítési alkalom valósuljon meg az ösztönző program részeként. Azonban vannak még javasolt beavatkozási területek, hogy miként is lehet hatékonyabb a könyvtárszakmai tevékenységünk a nemzetközi szinten, és itt most csak néhány példát említek meg. El kell érni, hogy a nemzetközi szervezetekben minél több magyar kolléga rendelkezzen tagsággal vagy vállaljon tisztséget, gondolok itt például az IFLA-ra vagy az EBLIDA-ra. Fontos, hogy minél több magyar könyvtáros vegyen részt nemzetközi könyvtárszakmai konferenciákon, külföldi ösztöndíjprogramokban, kutatási pályázatokban, és a megszerzett ismereteiket itthon is mutassák be. Szintén nagyon fontosnak tekintem, hogy minél több idegen nyelvű szakirodalom – például tudományos cikkek, monográfiák – minél szélesebb számban jelenjen meg magyar nyelvű fordításban.

Az említettek fontos stratégiai célokat tartalmaznak. Ha nagyban nézzük, egy jövőbeni országos könyvtári stratégiába milyen további hangsúlyos pontokat emelne be?

Az MKE 2023–2027-es ciklusában kiemelt feladat az új szervezeti stratégia elkészítése, de emellett nagyon fontosnak

„Fontos stratégiai cél az utánpótlás, a könyvtárosképzés, a szakmai továbbképzések helyzetének erősítése”

érzem egy országos könyvtári stratégia elkészítését is, amelyben az MKE is tetterre készen és számos ötlettel és javaslattal kíván részt venni. Ezt a feladatot a fenntartó kormányzati szervekkel, a meghatározó szerepű hazai könyvtárakkal, a szakmai szervezetek közötti, illetve a tagságunkkal való szoros együttműködésben képelem el. A témajavaslatok már az elnökségi és a főtktkári

programokban is szignifikánsan megjelentek. Ezek között szerepel szakmánk tekintetében a 21. századi kulcskompetenciák azonosítása, valamint a könyvtárosok szakmai munkájának kiemelt támogatása, a könyvtárosszakma társadalmi presztízisének erősítése, az életpálya anyagi, erkölcsi, mentális megbecsülése. Nem hagyhatjuk ki a könyvtárak társadalmi felelősségvállalását és szerepvállalását a fenntarthatóság kérdésköréből. Természetesen fontos stratégiai cél az utánpótlás, a könyvtárosképzés, a szakmai továbbképzések helyzetének erősítése.

Végül, kicsit közelebb lépve az olvasókhöz, a felhasználókhöz. Mit gondol, napjaink atomizálódó társadalmában milyen szerepe lehet a könyvtárnak?

A könyvtárak újradefiniálják magukat: identitásukat, szerepüket, funkciójukat a 21. század dinamikus környezetében, annak érdekében, hogy megvalósíthassák alapfeladataikat, de meg akarnak felelni az új elvárásoknak és új feladatoknak is. Számos példát látunk itthon és a nagyvilágban is arra, hogy hogyan alakítottak ki új tevékenységeket, vizsgálták felül gyakorlataikat, infrastrukturális beruházásokat hajtottak végre, és új szolgáltatásokat indítottak, hogy még vonzóbbá váljanak a közösség számára a könyvtárak és könyvtárosok. A modern korban kiemelt szerepe van az innovációnak, az új technológiák alkalmazásának és a kreativitásnak. Az innováció erős technológiai impulzust jelent és globális e-

gyütműködést kíván a könyvtáraktól, és ezek mind hozzájárulnak fennmaradásukhoz és fejlődésükhöz. Ezen eszközök, új technológiák is megjelennek a napi könyvtári működésben és szolgáltatásokban, például a mesterséges intelligencia, a digitális bölcsészet, és még sorolhatnám. A közösség, a közösségi igények által vezérelt könyvtár a jelenkor igazi és versenyképes könyvtárszakmai intézménye. Napjaink könyvtára mindig befogadó és élő, igazi menedék, minden lehetőséget megragad, hogy belül vonzó közösségi tér legyen, kívül pedig hozzájáruljon a társadalom és az állampolgárok életének minden szintű támogatásához és fejlődéséhez.

Szeifer Csaba

„A közösség, a közösségi igények által vezérelt könyvtár a jelenkor igazi és versenyképes könyvtárszakmai intézménye”

